

XÂY DỰNG HỆ THỐNG ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG BOI DƯỠNG ĐỘI NGŨ NHÀ GIÁO VÀ CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC ĐÁP ỨNG NHU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

MAI HOÀNG SANG (*)

TÓM TẮT

Bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục là nhiệm vụ trọng tâm của cơ sở đào tạo, bồi dưỡng nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục. Chất lượng của hoạt động này cần được quản lý. Đảm bảo chất lượng là một trong những hành động cần thiết để quản lý chất lượng. Việc xây dựng và vận hành tốt hệ thống đảm bảo chất lượng sẽ giúp cho cơ sở đào tạo, bồi dưỡng hiểu rõ hơn thực trạng hoạt động bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục; đồng thời đảm bảo quyền lợi của học viên tham gia bồi dưỡng, góp phần cung cấp một lực lượng lao động có đủ năng lực đáp ứng nhu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

1. SỰ CẦN THIẾT XÂY DỰNG HỆ THỐNG ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG

Chất lượng nói chung và chất lượng giáo dục nói riêng luôn là vấn đề quan tâm hàng đầu của toàn xã hội vì tầm quan trọng của nó đối với sự nghiệp phát triển đất nước. Một trong những yếu tố quyết định đến chất lượng giáo dục là đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý. Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI đã khẳng định: “Đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục Việt Nam theo hướng chuẩn hoá, hiện đại hoá, xã hội hoá, dân chủ hoá và hội nhập quốc tế, trong đó, đổi mới cơ chế quản lý giáo dục, phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục là khâu then chốt” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011,

tr.130 - 131).

Tuy nhiên, trên thực tế chất lượng giáo dục ở nước ta vẫn còn nhiều hạn chế. Chiến lược phát triển giáo dục 2011 - 2020 đã chỉ rõ những bất cập và yếu kém: “Chất lượng giáo dục còn thấp so với yêu cầu phát triển của đất nước trong thời kỳ mới và so với trình độ của các nước có nền giáo dục tiên tiến trong khu vực, trên thế giới”, “Một bộ phận nhà giáo và cán bộ quản lý chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục trong thời kỳ mới”, “... Quản lý giáo dục vẫn còn nhiều bất cập, còn mang tính bao cấp...”. Một trong những nguyên nhân dẫn đến chất lượng giáo dục còn thấp là do những yếu kém trong công tác quản lý trong đó có quản lý chất lượng, cụ thể đó là công tác đảm bảo chất lượng tại các cơ sở giáo dục chưa được quan tâm đúng mức và chưa xây dựng thành hệ thống.

Thông tư số 09/2009/TT-BGDĐT ngày 07/5/2009 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về công khai đối với các cơ sở giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân yêu cầu các cơ sở giáo dục phải thực hiện 3 công khai: “Công khai cam kết chất lượng giáo dục và chất lượng giáo dục thực tế; công khai điều kiện để đảm bảo chất lượng; công khai thu, chi tài chính”.

Hiện nay, cả nước có 133 cơ sở đào tạo, bồi dưỡng nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục. Chất lượng hoạt động tại cơ sở bồi dưỡng này cần phải được quản lý. Do đó,

(*) Thạc sĩ. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

việc xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng là cần thiết. Hệ thống này sẽ giúp cơ sở đào tạo, bồi dưỡng hiểu rõ hơn thực trạng hoạt động bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục; thực hiện 3 công khai; đồng thời đảm bảo quyền lợi của học viên tham gia bồi dưỡng, đảm bảo cơ sở đào tạo bồi dưỡng sẽ cung cấp một lực lượng lao động có năng lực cần thiết đáp ứng nhu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

2. CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG ĐỘI NGŨ NHÀ GIÁO VÀ CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Công tác bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục luôn được Đảng, Nhà nước và ngành Giáo dục rất quan tâm: Ngày 01 tháng 09 năm 1964, Bộ Giáo dục ban hành Thông tư 46/TT-ĐTBD về việc hướng dẫn thành lập Trường Bồi dưỡng cán bộ, giáo viên ở các địa phương; năm 1966, Bộ Giáo dục thành lập Trường Bồi dưỡng lý luận và nghiệp vụ quản lý giáo dục Trung ương... Hiện nay, mạng lưới các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng phủ khắp từ địa phương đến tỉnh/thành phố trực thuộc Trung ương. Chức năng, nhiệm vụ của các cơ sở giáo dục này là bồi dưỡng kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ, công tác quản lý giáo dục... cho đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục thuộc các ngành, cấp học: mầm non, tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông, trung cấp chuyên nghiệp, cao đẳng, đại học nhằm duy trì, nâng cao chất lượng đội ngũ.

Đối với cơ sở bồi dưỡng việc xác định được thực trạng, chất lượng hoạt động bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục là một trong những mục tiêu trọng tâm. Chất lượng hoạt động này chịu sự tác động của nhiều yếu tố: Sứ mạng, mục tiêu của nhà trường; Tổ chức và quản lý; Chương trình bồi dưỡng; Đội ngũ cán bộ, giảng viên; Học viên; Quá trình bồi dưỡng; Nghiên cứu khoa học; Cơ sở vật chất, thiết

bị và tài chính và các lĩnh vực khác. Vì vậy, để hoạt động bồi dưỡng này đạt chất lượng phải quản lý các thành tố trên bằng cách nhà trường phải chú trọng đến việc xây dựng, vận hành hệ thống đảm bảo chất lượng hoạt động.

3. ĐỀ XUẤT HỆ THỐNG ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG ĐỘI NGŨ NHÀ GIÁO VÀ CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC TRONG CÁC CƠ SỞ ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG NHÀ GIÁO VÀ CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Trong bối cảnh toàn thế giới đang quan tâm đến chất lượng giáo dục: Tổ chức mạng lưới đảm bảo chất lượng giáo dục đại học quốc tế (The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education - INQAAHE); Hội đồng kiểm định giáo dục Đại học (Council for Higher Education Accreditation – CHEA); Hội liên hiệp Châu Âu về đảm bảo chất lượng trong giáo dục Đại học (The European Network for Quality Assurance in Higher Education - ENQA); Mạng lưới chất lượng Châu Á – Thái Bình Dương (The Asia-Pacific Quality Network - APQN); Mạng lưới đảm bảo chất lượng ASEAN (ASEAN University Network – AUN)...

Việc hình thành và phát triển hệ thống đảm bảo chất lượng là một trong những vấn đề còn khá mới đối với Việt Nam. Công tác này được quan tâm từ năm 2002 bắt đầu bằng việc hình thành đơn vị chuyên trách thuộc Vụ Đại học, sau đó là Cục Khảo thí và Kiểm định chất lượng giáo dục thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo. Hiện nay, mô hình đảm bảo chất lượng giáo dục được xây dựng dựa trên cơ sở học tập kinh nghiệm từ mô hình đảm bảo chất lượng của các nước châu Âu, châu Á – Thái Bình Dương, mô hình AUN... Tại các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng các dạng đơn vị đảm bảo chất lượng đang tồn tại với

nhều tên gọi khác nhau: Phòng/Ban/Trung tâm đảm bảo chất lượng; Phòng kiểm định và giám sát nội bộ; Phòng thanh tra và kiểm định; Phòng đảm bảo chất lượng và khảo thí (hoặc ngược lại); Bộ phận đảm bảo chất lượng – Thanh tra... Chức năng và nhiệm vụ chủ yếu của đơn vị đảm bảo chất lượng là thực hiện các nhiệm vụ: khảo thí; thanh tra đào tạo; giám sát nội bộ; tự đánh giá; đánh giá giảng viên... Để thực hiện tốt công việc của mình các đơn vị cần thiết phải xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng.

Lý thuyết chủ đạo của việc hình thành hệ thống đảm bảo chất lượng xuất phát từ lĩnh vực kinh doanh vận dụng vào lĩnh vực giáo dục.

Đảm bảo chất lượng là toàn bộ hệ thống, nguồn lực và thông tin giúp cho việc thiết lập, duy trì và phát triển chất lượng và các chuẩn mực trong hoạt động dạy, học, nghiên cứu và phục vụ cộng đồng (AUN, 2010).

Hệ thống đảm bảo chất lượng bao gồm toàn bộ tổ chức, trách nhiệm, thủ tục, phương pháp và phương tiện cần thiết để quản lý chất lượng (Trần Khánh Đức, 2004).

Theo Warren Piper, hệ thống đảm bảo chất lượng bao gồm những thành tố: các lĩnh vực cần quản lý; xây dựng các quy trình tương ứng; xây dựng các tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá cho mỗi quy trình (Warren Piper D, 1993).

Tóm lại, đảm bảo chất lượng bao gồm những chính sách, nguồn lực, quy trình, hành động và thái độ được xác định từ trước nhằm phòng ngừa sự xuất hiện của những sản phẩm kém chất lượng. Hay nói cách

khác, đảm bảo chất lượng là làm đúng ngay từ đầu và làm đúng ở mọi thời điểm.

Để xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng hoạt động bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục, theo tác giả các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục cần thực hiện các bước cụ thể:

Bước 1: Xác định sứ mạng, mục tiêu, nhiệm vụ của tổ chức.

Bước 2: Xác định những lĩnh vực cần quản lý hoạt động bồi dưỡng. Điều này sẽ giúp nhà quản lý xác định rõ những lĩnh vực cần quản lý tạo tiền đề cho bước 3.

Bước 3: Xác định cấu trúc và mối quan hệ giữa các thành phần của hệ thống, sơ đồ hóa các công việc cần quản lý: xác định rõ mối quan hệ, tác động qua lại của các nội dung quản lý.

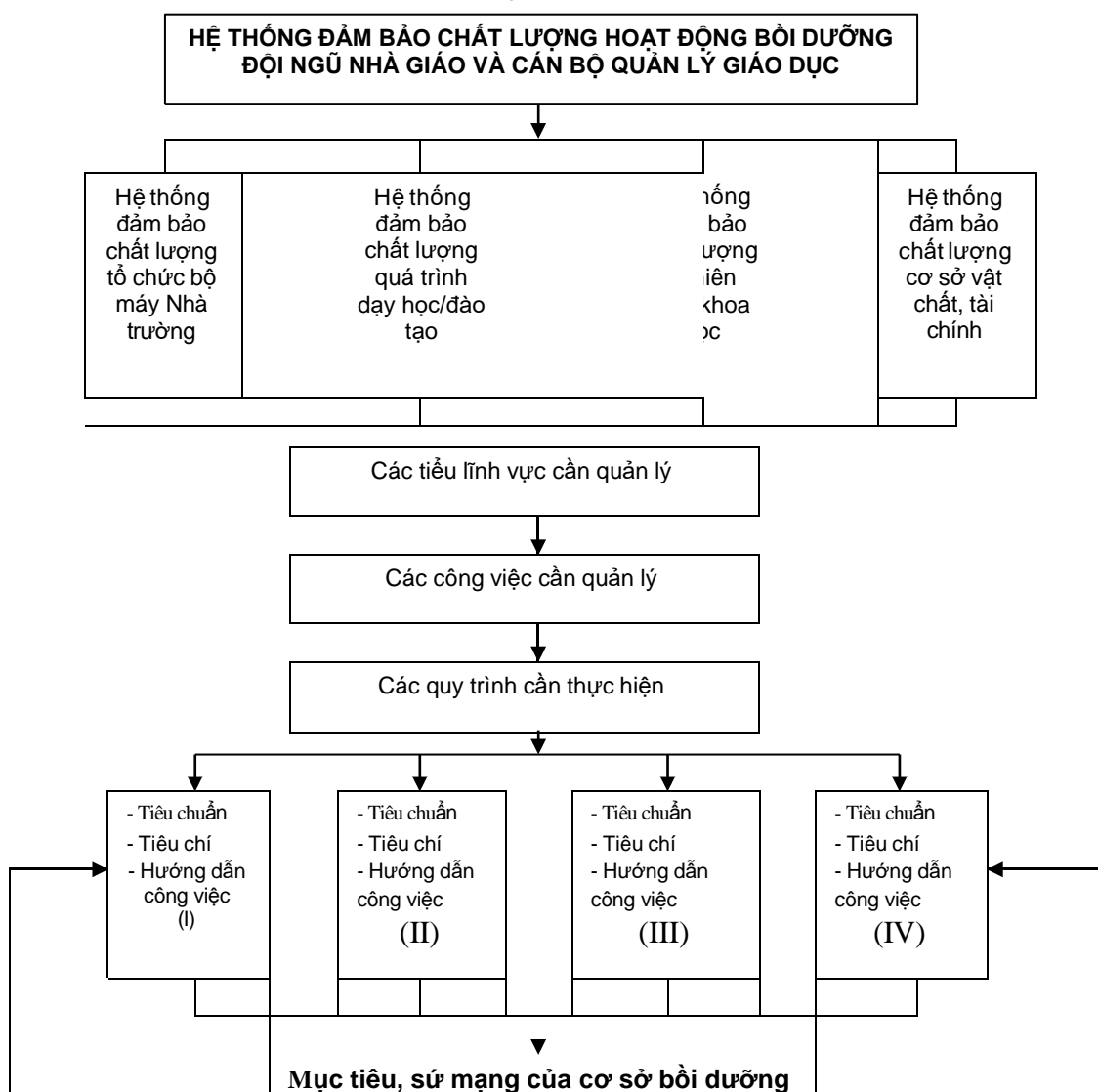
Bước 4: Xây dựng quy trình cho từng nội dung quản lý: dựa vào cách tiếp cận: đầu vào, quá trình và đầu ra để xây dựng các bước thực hiện cho từng nội dung quản lý.

Bước 5: Xây dựng tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá cho từng nội dung quản lý.

Bước 6: Vận hành hệ thống.

Bước 7: Đánh giá, điều chỉnh hệ thống: định kỳ tiến hành kiểm tra, đánh giá, điều chỉnh hệ thống.

Hình 1: Hệ thống đảm bảo chất lượng hoạt động bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục.

4. KẾT LUẬN

Để đáp ứng nhu cầu đổi mới giáo dục hiện nay, chất lượng hoạt động bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục ngày càng phải được nâng cao và tiến tới đạt chuẩn chất lượng quy định. Việc xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng hoạt động bồi dưỡng nhằm duy trì và nâng cao

chất lượng mà các thành viên trong nhà trường phải tự giác sử dụng nhằm duy trì và nâng cao chất lượng để đạt được mục tiêu, sứ mạng của nhà trường cũng như thỏa mãn nhu cầu của người học và xã hội. Đồng thời, hệ thống này phải được vận hành, đánh giá, rút kinh nghiệm để nâng cao chất lượng là nền tảng tiến tới xây dựng văn hóa chất lượng nhà trường trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. AUN (2010), *Asean University Network Quality Assurance – Manual for the implementation of the guidelines*.
2. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết 29-NQ/TW Hội nghị Trung ương 8 khóa XI “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Chương trình phát triển ngành sư phạm và các trường sư phạm từ năm 2011 đến năm 2020*.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
5. Trần Khánh Đức (2004), *Quản lý và kiểm định chất lượng đào tạo nhân lực theo ISO và TQM*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
6. Nguyễn Quang Giao (2012), *Hệ thống đảm bảo chất lượng quá trình dạy học ở trường đại học*, Nxb Đà Nẵng.

7. Thủ tướng Chính phủ (2012), *Quyết định số 711/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục 2011-2020*, Hà Nội.

8. Warren Piper D. (1993), *Quality Management in Universities*, AGPS, Canberra.

ABSTRACT

Retraining teachers and educational managers is a key task of facilities training, retraining teachers and educational managers. The quality of this activity should be managed. Quality assurance is one of the necessary actions to manage the quality. The well construction and operation of quality assurance system will help the training, retraining institutions for better understanding on the actual situation of teachers and education managers training activities; while ensuring the benefits of training participants and contributing to the provision of a workforce with sufficient capability to meet the demand for educational renovation.